

UDK: 342.7 :349.6
Izvorni znanstveni članak

Dr. sc. Alena Jurić, izvanredna profesorica

Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru

Maja Mijatović, mag. iur.

PRAVNI STATUS ŽIVOTINJA U GRAĐANSKOPRAVNOM SMISLU S POSEBNIM OSVRTOM NA UNIŠTAVANJE EKOSUSTAVA I PANDEMIJU VIRUSA COVID-19

Sažetak:

Osim u biološkom, životinje se mogu promatrati i u građanskopravnom smislu kao *sui generis* objekti i *sui generis* subjekti građanskog prava. Globalnim razvojem društva pravni status životinja se mijenjao i taj proces nije završen. U teoriji su detektirane tri faze razvoja koje se mogu kategorizirati na sljedeći način: 1. životinje kao objekt prava vlasništva, 2. uvažavanje životinja zbog potreba čovjeka (antopocentrična faza) i 3. uvažavanje životinja zbog njih samih (etička, altruistička faza). Postojeća zakonodavna rješenja odraz su povijesno-pravne tradicije, ali i modernih ideja koje proizilaze iz globalnog društvenog razvoja. One su, u većoj ili manjoj mjeri, inkorporirane u suvremene pravne poretke koji imaju formativnu ulogu, u smislu formiranja svijesti o relevantnosti nekog pitanja za širu društvenu zajednicu i njen razvoj. S ciljem boljeg razumijevanja specifičnog statusa životinja te odnosa društva prema njima u povijesnom, filozofskom i sociološkom kontekstu, u radu se problematiziraju pitanja potencijalnog životinjskog subjektiviteta, diskutabilnog kako sa teorijskog tako i praktičkog stajališta, potom jesu li životinje, odnosno koje su od njih opasne stvari te u svezi s tim i pitanje određivanja odgovornosti za štetu koja nastane od životinja. U tom pravcu, u radu se analiziraju relevantna postojeća zakonska rješenja, međunarodni dokumenti, sudska praksa te se ukazuje na moguća prihvatljiva rješenja ove problematike *de lege ferenda*. Ekspanzija znanosti i tehnike, pored svojih dobrih posljedica, uzrokovala je i one loše koje se tiču velikih promjena u prirodi. Sve to zahtijeva promjene čovjekove svijesti, propitkivanje temeljnih stavova prema životu na Zemlji i vlastitoj odgovornosti.

Ključne riječi: zaštita životinja, *sui generis* objekti prava, *sui generis* subjekti prava, opasna stvar, odgovornost za štetu, uništavanje ekosustava